

Малък казус с прилагането на закона за ограничаване
на административните бариери

Автор: Красен Станчев

Предистория

През декември м.г., според промените в чл. 113 от закона за местните данъци и такси (ДВ, брой 106) влязоха нови правила за формиране на таксите за “издаване на разрешения и за упражняване на дейности.., определени от общинския съвет”.

В някакъв смисъл това е решение на казуса с разминаването между министерство на икономиката и министерство на финансите по повод тогава отменените “лицензи” за продажба на тютюневи, винени и спиртни изделия”.

Този казус възникна в началото на 2004 и се състоеше в това, че според първото министерство, вследствие на закона за ограничаване на административния контрол и административното регулиране, тези лицензи и съответните такси са “мълчаливо отменени” и не се дължат, а министерството на финансите бе на обратното мнение – сиреч, казваше то, общините трябва да събират тези такси. Историята бе коментирана от нас и намери място и в новата страница на ИПИ *Анализ на ползи и разходи*, занимаващ се с оценка на въздействието на политиките и регламентите (виж: http://ime-bg.org/pdf_docs/papers/Admin_Barriers_Law_Sunset_Krassen_1.pdf).

Какво всъщност предполага изменението в закона за местните данъци и такси?

Положително е, първо, че се намира някакво решение на възникналия миналата година проблем. Добре е и че промените отчитат част от изисквания на закона за ограничаване на административното регулиране на стопанската дейност.

Но ето как става това.

Според алинея 1 на чл. 113 от закона за местните данъци се казва, че “За издаване на разрешения и за упражняване на дейности се заплащат такси” и че те се определят при спазване на следните принципи:

1. “1. размерът на таксите се определя въз основа на разходите, извършвани от общината за обработката на документите и за контрола по спазването на изискванията за извършване на дейността”;
2. при прекратяване на дейността - общината възстановява частта за периода, през който не се работи, като същото важи и за дейностите със сезонен характер.

Тази разпоредба като замисъл съответства на забраната на чл. 3, ал. 3 от закона за ограничаване на административното регулиране, която гласи: “при административно регулиране и административен контрол върху стопанската дейност административните органи и органите на местното самоуправление не могат да налагат ограничения и тежести, които не са необходими за постигане на целите на закона.”

Очевидно целта на закона за местните данъци е да пълни общинските бюджети. И в този смисъл местните съвети могат да налагат данъци и такси, каквито избирателите им позволят.

Освен това обаче този закон предполага и разрешителен, лицензионен режим, за който се дължат съответните такси.

Основанията на режима

След като законът за местните данъци нарича самата процедура по събиране на такса “разрешение”, то той навлиза в друга област и създава нов режим и то лицензионен. Такова е определението на “лиценз” според чл. 8, ал. 1 на закона за ограничаване на административните режими. Тя гласи, че при този режим административният орган “разрешава или отказва по целесъобразност извършването на определена стопанска дейност”. Местните власти не трябва да се приложат забраната на ал. 4 на чл. 113 (от закона за местните данъци): “лицето не може да започне дейност преди издаване на разрешението”.

Освен това с издаването на “разрешение” се въвежда и една малка данъчна инспекция, защото се казва (пак там), че “разрешението се издава след представяне на документ, удостоверяващ липсата на данъчни задължения, както и на други финансови задължения към общината, декларирани или установени от компетентен орган към датата на издаване на удостоверението.”

Между другото обаче закона за ограничаване на административното регулиране местни органи не могат да въвеждат такива режими. Въвеждането им изобщо може да бъде обосновано с: “обекти, изключителна държавна собственост съгласно чл. 18, ал. 1 от Конституцията на Република България, както и с обекти, върху които държавата осъществява суверенни права съгласно чл. 18, ал. 2 и 3 от Конституцията на Република България”; или с обстоятелството, че “пораждат повишен риск за националната сигурност или обществения ред в Република България, личните или имуществените права на гражданите или правата на юридическите лица, както и за околната среда и са посочени в списъка-приложение към закона.” Това е изискването на ал. 2 на същия член и в приложението не фигурират търговията със тютюн, нито търговията с вино и спиртни напитки.

За да се въведе все пак някакво основание, законът за местните данъци и такси се позовава на специално изменената в средата на м.г. разпоредба на чл. 30, ал. 1 от закона за тютюна и тютюневите изделия: “Тютюневите изделия местно производство и от внос се продават на вътрешния пазар, при условие че търговецът има разрешение за продажба на тютюневи изделия, издадено при условия и по ред, определени от Министерския съвет.” “Разрешението за търговия на дребно се издава от кмета на общината по местонахождението на търговския обект.”

Иначе казано, имаме форма на монопол в тази търговия, но не и при търговията с вино и спиртни напитки.

Данъците за продажба на вино и спиртни напитки в “заведенията за хранене и развлечения”

Така са наречени ресторантите и пр. в закова.

Зима е, за да проверим как се прилагат и двата закона, най-приятно и лесно бе да отидем до Боровец. Там данъка за продажба на алкохол е 300 лева на година,

а в Самоков – 250 лева, независимо от големината на “заведението”.

Явно това е данък, като такъв той се налага от местните народни избраници. Размерът е въпрос, който местните хора трябва да си решат.

Проблемът обаче е, че законът нарича този данък “разрешение”. И в тази връзка възникват и въпросите.

Това монопол, риска за здравето и околната среда, за националната сигурност или нещо друго?

Ако се предполага, че заради примера и здравето на децата в града не е прието до училища и детски градини да се продават алкохол и цигари, защо в Боровец да има изобщо ограничения при продажбата на съответните стоки? И защо тук проверката да е по-скъпа отколкото в Самоков (като основание определянето на таксата)?

Размерът на заведението влияе ли върху разходите за контрол?

Защо се въвежда данъчна инспекция покрай един все пак незначителен данък? Това също противоречи на закона за намаляване на административния контрол.